

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο Παλαιομονάστηρο του Βρονταμά βρέθηκα για πρώτη φορά την ημέρα της Επετείου του κατά το έτος 2005, ως Σχολικός Σύμβουλος της 2ης Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Λακωνίας. Ο απόκρημνος βράχος με το οχυρωμένο σπήλαιο ήταν για μένα μια γνώριμη εικόνα από τα Καταφύγια που υπάρχουν στον τόπο καταγωγής μου, το Βασαρά και τα Βέροια Λακωνίας. Τα κτίσματα αυτά έχουν την ίδια ακριβώς μορφή και χρησιμοποιήθηκαν από τους εντοπίους για τον ίδιο σκοπό και για τελευταία φορά κατά τη διάρκεια των επιδρομών του Ιμπραήμ πασά στη λακωνική γη.

Η υποβλητική ατμόσφαιρα του σπηλαιού εκείνη την ημέρα με τον κλήρο και το λαό στο εσωτερικό του να ψάλλει το ιερό μνημόσυνο των εκεί μαρτυρησάντων, η αναφορά από τον ομιλητή της εκδήλωσης των γεγονότων του τριήμερου επικού Αγώνα των πολιορκημένων και της περιγραφής του μαρτυρικού θανάτου τους, η απόδοση τιμών από το στρατιωτικό άγημα στον περίβολο του Παλαιομονάστηρου, καθώς και η αδιόρατη παρουσία στο χώρο των ψυχών των εθνομαρτύρων Βρονταμιτών, μου έδωσαν την ευκαιρία ενός αληθινού θρησκευτικού και εθνικού προσκυνήματος το οποίο όμως δημιούργησε και την αίσθηση της παντοτινής σύνδεσής μου με το θρησκευτικό και ιστορικό αυτό Μνημείο.

Η διαφανόμενη τότε σύνδεσή μου με το Παλαιομονάστηρο του Βρονταμά σύντομα επιβεβαιώθηκε, χάριν της αείμνηστης Ελένης Θεοδωρακοπούλου – Στρατήγη, κόρης του Ακαδημαϊκού και Φιλόσοφου Ιωάννη Ν. Θεοδωρακοπούλου από το Βασαρά, η οποία ενόσω ζούσε είχε συντελέσει τα μέγιστα ως προς την ανάδειξη και προβολή του σεπτού αυτού Μνημείου.

Πολλές φορές στα χρόνια που ακολούθησαν βρέθηκα στον ιερό χώρο της θυσίας των Βρονταμιτών, μελετώντας το Μνημείο και τον περιβάλλοντα χώρο και στοχαζόμενος την αποφασιστικότητα και καρτερία των παλαιών προγόνων, οι οποίοι με απόλυτη προσήλωση στη χριστιανική πίστη και στην ιδέα της Ελευθερίας, πραγμάτωσαν στην έπαλξη του Βράχου τους, ως νέοι Θερμοπυλομάχοι την πανάρχαια Ομηρική προτροπή : «Εἰς ὠϊνός ἀριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης». Παράλληλα, διάβασα ό,τι έχει γραφτεί για το Ολοκαύτωμα του Βρονταμά από παλαιότερους λογίους του τόπου και ερεύνησα στον τοπικό τύπο όσα είχαν καταχωρηθεί για τη δραστηριότητα της Ελένης, υπέρ του Ιερού και Ιστορικού αυτού Μνημείου.

Η σύνδεση της Ελένης με το Παλαιομονάστηρο, το όραμά της να αναδειχθεί σύμφωνα με την αξία της υπέρτατης θυσίας των υπερασπιστών του, καθώς και οι επίμονες προσπάθειές της για την υλοποίηση του ευγενούς σκοπού της, με συγκίνησαν ιδιαίτερα και με ώθησαν στην καταγραφή της δράσης της και τη δημιουργία ενός Αφιερώματος στη Μνήμη της. Το χρέος αυτό το αισθάνθηκα ως συμπατριώτης της, αλλά και ως εκπαιδευτικός και πνευματικός εργάτης.

Σύντομα το υλικό που συγκέντρωσα τόσο για την Ελένη, όσο και για το Παλαιομονάστηρο, πήρε τη μορφή του παρόντος βιβλίου το οποίο απευθύνεται κυρίως στη μαθητιώσα νεολαία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου Ευρώτα, ως ένα βοήθημα για την προσέγγιση της Τοπικής Ιστορίας, η οποία πρέπει να διδάσκεται και στο σχολείο. Η επίσκεψη των μα-

θητών στον ιστορικό χώρο του Παλαιομονάστηρου το οποίο αποτελεί άμεση πηγή του ιστορικού γεγονότος, καθώς και η χρήση του παρόντος βιβλίου από τους ίδιους, ως έμμεσης πηγής για τη μελέτη του θέματος θα τους διευκολύνουν στην αναζήτηση του ιστορικού υλικού, στην επεξεργασία και αξιοποίησή του. Στη συνέχεια, η ολοκλήρωση της μελέτης τους και η παρουσίασή της με τη μορφή ενός περιγραφικού κειμένου (Έκθεσης) με θέμα : Το Παλαιομονάστηρο Βρονταμά και η ανάδειξή του από την Ελένη Θεοδωρακοπούλου – Στρατήγη, στο πλαίσιο του ετήσιου Μαθητικού Διαγωνισμού που καθιέρωσε από το σχολικό έτος 2012 – 2013, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κυριών Σκάλας Λακωνίας θα παρέχει τη δυνατότητα στους μαθητές που θα συμμετέχουν να ενισχύσουν την προσωπική, κοινωνική και εθνική ταυτότητά τους.

Η μελέτη από τους μαθητές, του φυσικού και ιστορικού περιβάλλοντος της ιδιαίτερης πατρίδας τους, η δράση και ο Αγώνας των παλαιών προγόνων, η ανάδειξη της θυσίας των εγκλείστων του σπηλαίου του Βρονταμά ως ισάξια με άλλες που εμφαντικά προβάλλονται κατά τη διδασκαλία της Νεότερης Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους όπως το Κούγκι και το Αρκάδι, τονώνουν το αίσθημα αυτοπεποίθησής τους, κινούν το ενδιαφέρον για περαιτέρω έρευνα και προβολή του ιστορικού γεγονότος στην τοπική κοινωνία με δική τους πλέον πρωτοβουλία και συμμετοχή...

Νικόλαος Ι. Κουφός

Βασαράς Λακωνίας,

Δεκαπενταύγουστος 2012.